

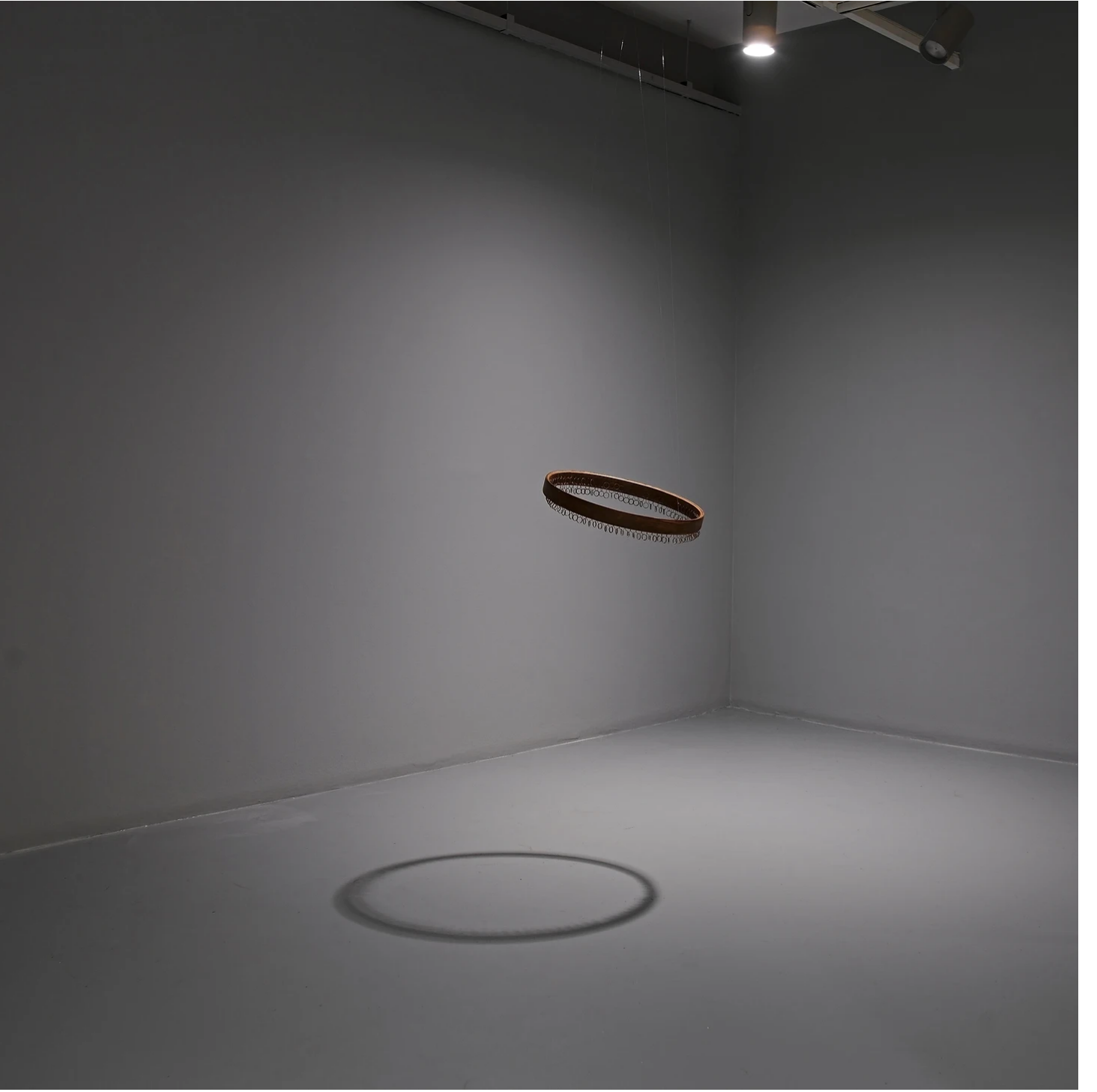

Ahmet Ergenç 3 saat önce 5 dakikada okunur

Cevdet Erele "çepeçerçeve" üzerine

Cevdet Erele 9 Aralık'a dek Galeri Nev İstanbul'da devam eden kişisel sergisi *çepeçerçeve* üzerinden, ses, politika, dinleme biçimleri, kolektif hisler ve diğer şeyler hakkında konuştuk

Yazı: Ahmet Ergenç

Cevdet Erek, Derisiz Def II, 2023, Ahşap, metal, Ø 55,5 h: 5 cm

Cevdet hoş geldin. Konuşmaya sana da yüz yüze de sorduğum bir soruyla başlayalım. *çepeçerçeve* sergisinden çıktığımda, kafamda sergiden kalma sesler bir "miting"deymişim gibi bir his yaratmıştı. Çoğu işinde böyle kolektif ve adı konmamış bir "politik" duygu hissediyorum. Ne dersin?

Hoş bulduk Ahmet. Serginin içindeki temel ses referansları derisiz def çalgıları ve onların varyasyonlarının çıkardığı sesler, diğer yandan da sergi alanında duyulan veya hayal edilebilen stadyum sesleri. Özellikle stadyum seslerine bakan perspektifle mitinge de bakılabilir. Galerideki etkinliğin sonunda senin soruna cevap vermeye çalışırken fark ettiğim gibi, bir ara aynı ilgi ile maruz kaldığım miting ve stat sesleri, onları düşünmek ve kaydetmek, aslında artık geride kalmış şeyler. Kolektif duygu dediğini ise, bu tip hatırasal çağrışımlar dışında, sergi üretiminde ama asıl süresince yaşanan kolektif anlar; beraber performanslar, sohbet buluşmasındaki katılım ve performanslar, çünkü dinleme etkinliği ve albüme giren kayıtların çoğunun birlikte yapılması gibi daha açık anların tahrik etmiş olmasını ümit ederim. Politik "duygu", her çalışmada değil, ama bilinçli veya bilinçsiz, olmaması mümkün değil sanki, doğal.

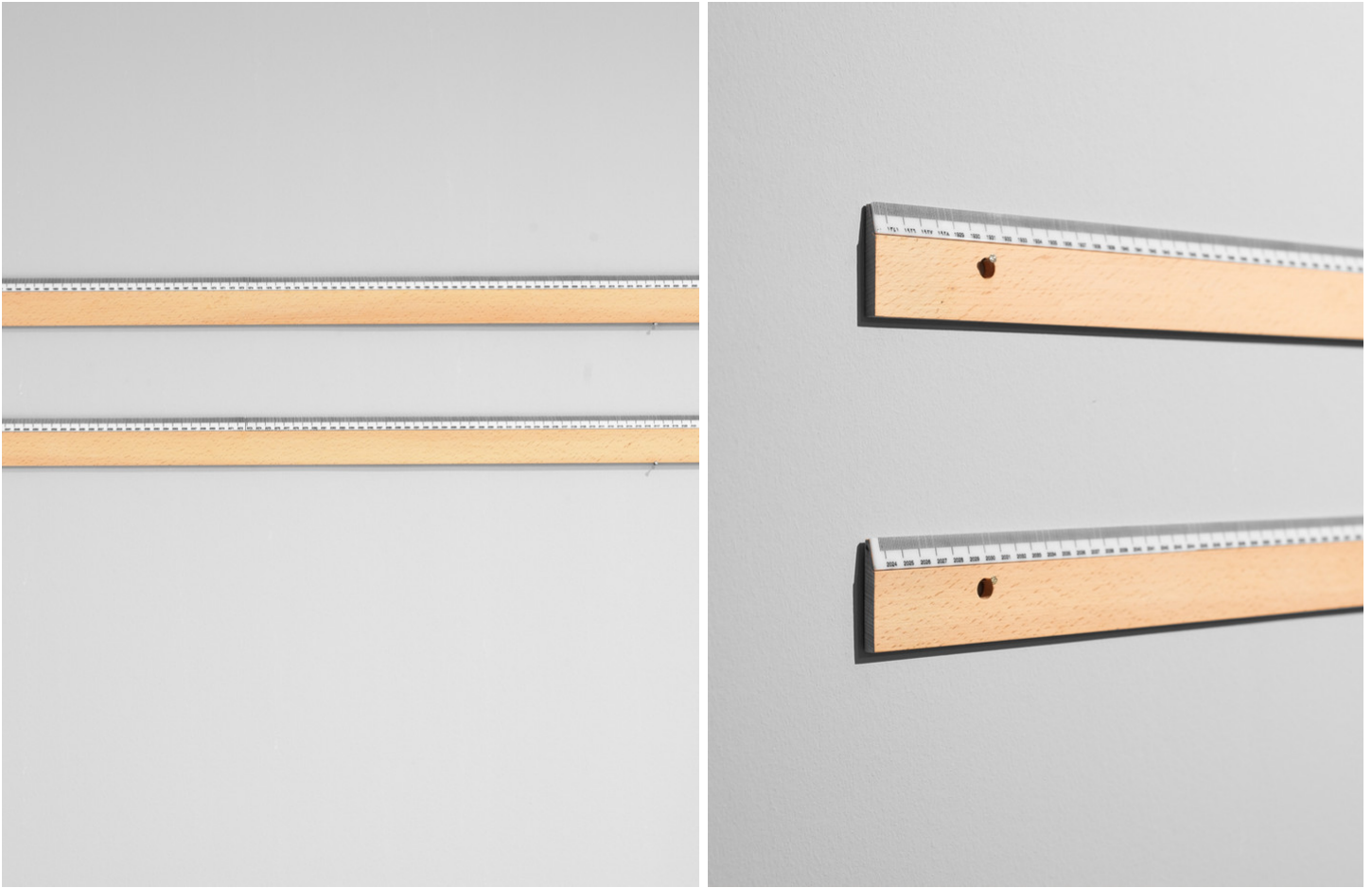
çepeçerçeve isminin de ima ettiği gibi, bu sergide "sarmalayıcı" (*immersive*) bir his var. Bu sarmalama jargonu son yıllarda çok *pop* bir jargona dönüştü, *pop* ve steril. Burada daha "kirli" bir şey var, kirli ve rastlantısal. Bu "sesle kuşatma" hamlesinin (mesela, derisiz deflerin) ardından nasıl bir fikir vardı? Bizi nereye davet ediyor bu işler? "Kirli"nin yanında "doğa", "akustik", "yakın" gibi kavramlar da geliyor aklıma. Yani, deflerin derilerinin çıkarılması, içine bir dinleyici girmesi ile icracı-icra ve dinleyen/maruz kalan arasındaki ilişkinin değiştirilmesi ve giriftleşmesi üzerine denemeler yapılıyor. Büyük defle de dinleyicinin tam kulaklarının çevresini 360 derece saran bir kasnağa sürekli çarpan metal halkaların seslerini, ki bahsettiğin güncel sarmalayıcı/*immersive* sanat/deneyim dünyasının büyük bölümü dijital-elektrikli vericilerle ortaya çıkıyor- aracı olmadan duyduğumuz bir barışçıl gürültü deneyimi arzulanıyor. Bizi denemeye, kulak açmaya, orada olmaya davet ediyor sanırım, genelde de sadece dinleyici olmaya değil istersen yapan da olmaya. Bu yapma eyleminin merkezinde de derisiz deflerin, -elek kullanmaya benzer- döngüsel bir gündelik hayat jesti ile harekete geçirilmeleri yatıyor.

Cevdet Erek, *Derisiz Cetvel Def II*, 2023, Ahşap, metal, 5 x 150,5 x 1 cm

Serginin merkezinde *Ana Kulağı* adlı bir iş var, bütün sergiyi dinliyor gibi. Sergi esnasında bazı kayıtlar da yapıldı, neler duydu o figür? Nasıl kayıtlar çıktı ortaya?

Ana Kulağı, en kaba tarifle, kulaklarında binaural mikrofonlar olan ve kafasını bazen müzik dinler-yapar gibi bazen ise kafa sallanması rahatsızlığı olan bir kişi gibi sallayan bir büst. Biçimi ise annemin taranması ve modellenmesi ile ortaya çıktı. Fakat o mikrofonlar sergi esnasında kayıt yapmıyor, izinsiz kimseyi de kaydetmiyor. Bunu da mikrofonların kablolarının boşta kalan uçları gösteriyor. Sadece serginin açık olduğu bazı zamanlarda etraftaki derisiz defler ve varyasyonlarıyla sesler yaparken, bir de düzenlediğimiz sohbet toplantısında kayıtlar aldık. Dolayısıyla bu büst, çok yönden gelen uyumlu gürültüler, ve kendisi ile sergi hakkında bolca tartışma duymuş olmalı. Bir de cevdeterek.bandcamp.com'da yayınlanadığımız albümün son parçasında olduğu gibi; kendi hareketlerinin mekanik içi seslerini duydu ve kaydetti. Kendini duyan bir kişi gibi, sadece zihnini değil, hareketlerinin veya bedensel rahatsızlıklarının seslerine kulak veren bir kişi gibi. Serginin son günlerindeki dinleme etkinliğini, albümün bu son parçasını birlikte dinleyerek bitirmek sanırım sergi süreci için de iyi bir iyi bir tamamlayıcı oldu.

Cevdet Erek, *Yüzyıl Cetveli 2023, 2023*, Ağaç ve pleksi üzerine lazer ve siyah boya, 5 x 100 x 0,5 cm, 5+2 A.P.

Bu sergide, yıllar önce yaptığın cetvel işin *Yüzyıl Cetveli*'ni tekrar üretmişsin, tarihsel farklarla. Bir ülke tarihini cetvelle temsil etmek harika bir fikir, zira cetvel eşittir iktidar, disiplin, ölçüm, müfredat ve hatta "öğretmenin elindeki sopa." Bu işi yeniden üretmeye seni ne sevk etti?

Tabii, sergi açılışından iki gün sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yıldönümü olan 29 Ekim geliyordu ve sergi hazırlıkları yapılırken bu vesile ile cetveli hem tarihsel olarak güncellemeyi hem de geleceğe bakan bir yenisini eklemeyi önerdim. 2011'de İstanbul Bienali'nde Cetveller ve Ritim Çalışmaları adlı çalışmam kapsamında diğer 14 cetvel ile birlikte gösterilen *Yüzyıl Cetveli (Takvim ve Harf Devrimli)*'ni -ki o zaman yapılış tarihi olan 2011'den 100 yıl geriye gidiyor ve alfabe ile takvim

değişikliklerini gösteriyordu- *çepeçerçeve* için ise 2023'ten geriye gider şekilde tekrar ürettik. Tabii bu sefer alfabe ve takvim değişiklikleri en solda daha küçük bir alanda kaldılar, daha da geçmişe doğru. Hemen altına yerleştirilen ikinci cetvel ise bu sefer Ekim 2023'ten 100 santimlik cetvel üzerinde hemen hemen 100 yıl ileriye gidiyor. Hakkında hemen hemen hiç fikrimizin olmadığı yakın ve orta yakın gelecekteki yılları gösteriyor, hayalgücünü tahrik etmeye çalışıyor. Diğer yandan yeni işlerden *Cetvel Def* ise üzerinde hem metal halkalarla vurma çalgısal bir durumu hem de onlarla yapılan bir grafik notasyonu taşıyor, elden çıktığı için makine ile kesilmiş bir düzlüğe sahip değil, sanırım *Yüzyıl Cetvel* ile güzel bir diyalogları oldu.

Cevdet Erek, çepeçerçeve sergisinden görüntüler, Galeri NEV İstanbul

57. Venedik Bienali Türkiye Pavyonu için yaptığın ÇIN adlı yerleştirmede şöyle fısıltılı bir cümle vardı: “Bir bireyin sesi, bir ülkeyi temsil eden bir bireyin sesi, hırıltıyor.” Bu hırıltıyı, bir insanın bir ülkenin hırıltısını çıkarma fikrini çok etkileyici bulduğumu söylemek isterim. ÇIN içinde ve diğer işlerinde bir hırıltı varsa, ülkeye, bu ülkeye dair ne söyler bu?

Ne güzel. O iş özelinde, fısıltılı veya hırıltılı olarak bir şeyler söylüyordu, 35 ayrı hoparlöre dağılan diğer seslerin arasından. Şimdi ÇIN'ın broşüründeki metne baktım hatırlamak için, buraya alıntılıyorum birisini daha. Bugünlerde bu ülkeye çok yakın bir yerden Filistin'den yine aralıksız aşırı bombalama ve ölüm haberleri aldığımız, ülkeler hakkında düşüncelerin yoğunlaştığı bir dönemde ilk bu hırıltıyı seçtim broşürden:

“Zang tumb tumb
savaş sahnesindeki davulcu
elinin bir anlık tereddütüyle dursun
savaş bitsin”

Bir de not, *Zang Tumb Tumb*'un Filippo Marinetti'nin geçen yüzyılın en başlarında yazdığı eserinin ismi olduğunu hatırlatmak isterim, Venedik'e hazırlanırken Milano'ya gidip orijinalini okumuştum, 1908 civarı Osmanlı ve Bulgarlar Savaşıyor, Edirne (Adrianopolis) civarları, Marinetti bir gazeteci ve fütürist, bol ses taklitli bir metin.

Cevdet Erek, Ana Kulağı II, 2023 Silikon, kontrplak, metal, karbon, fiber, abs plastik, servo kontrolör, bilyalı rulmanlar, güç adaptörü, 157 x 38 x 45 cm
3+1 A.P.

birileri var mıdır?

Bu ilk soruyu müsaadenle geçeyim, aklıma hemen olmazsa olmazlar gelmiyor ve genel olarak yorgun ve karışık kafalı bir an.

Sanat işlerinin yanı sıra, Nekropsi'yle yıllardır müthiş bir müzik yapıyorsun. Daha önce sorulmuştur ama bir de ben sorayım: ikisi arasında nasıl köprüler ve yollar var?

Müthiş mi bilemem, seviyoruz işte ne yapalım. Çok köprü var doğrusu. Nekropsi şu an çok sakin, ve direkt üretimsel köprüler yok, sergiye benim dışımda iki üyemiz sadece uğrayabildiler. Ama dün dinleme etkinliğini gerçekleştirdiğimiz çevrimiçi albümün yapım süreci bana son günlerde şu tarafı hatırlattı, ondan bahsetmek isterim: Nekropsi bizim ilk okulumuz; sadece müzik yapma, sound ve performans açısından değil, müziği kaydetme, çoğaltma, kapağını yapma, yazısını yazma, kendi kendine tanıtmaya, meraklısına ulaştırma gibi tüm süreçleriyle uğraşmak anlamında da. Kendimizce doğru zaman, yer ve mecra ne ise ona kendimiz karar vermek, mümkün olduğu kadar endüstrinin ya da sosyal -dinleyiciler dahil- beklentinin tüm sınırlamalarından mümkün mertebe uzakta kalabilmeye çalışmak idi. Bu deneyim olmasa sanırım başka türlü sergileri ve işleri konuşuyor olurduk.

Son olarak, iki klasik soru: bir, ses çalışmalarını ve müzik konusunda etkilendiğin, olmazsa olmaz" dediğin

Cevdet Erek, çepeçerçeve sergisinden görüntü, Galeri NEV İstanbul

Bundan sonra neler geliyor?

Bundan sonra? Yaz başından beri iki kişisel sergi; Berlin'de neuggerriemschneider galerisindeki *in circulation* ve Galeri Nev'de bugünlerde bitecek olan *çepeçerçeve* [1] sergisinin kendisi, etkinlikleri ve dün yayınladığımız *online* albümünden biraz yorgun çıktım.

Biraz dinlenme isteği dışında bize doğru gelenler şöyle: Üniversite'deki eğitim-araştırma-yardımlaşma çalışmasına devam ederken Aralık'ta İtalya Modena'daki Node Festivali'nde ve Berlin'deki Black Land, Red Land Festivali'nde gerçekleşecek iki solo performans planlandı, hani Davul adı albümdeki sound ve doku gibi, iki ilginç mekânda. Ardından da 2024'teki sergilerin çalışmalarına başlamak veya devam etmek gerekecek.